

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SACRAMENTO|| POENITENTIAE.|| QVATVOR LIBRIS COM-||REHNSA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

VIII. Testimonia Patrum ab anno CCC. ad CD.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54092)

sti, aliquis excommunicaretur, aut publicam Pœnitentiam subire cogeretur: etiam si qui palam Christum abnegant, iure excommunicentur, & Pœnitentię publicę subiiciantur. Notum igitur Cyprianus Confessionem eiusmodi cogitationum exigebat, quod eę cogitationes ad peccata publica pertinerent: sed quod essent peccata lethalia, quamuis occulta, atque interna.

ADDE quod si cogitatio abnegationis Christi necessariò confitenda esset, quia ad peccatum publicum pertineret, mirum ut causa quædam peccati, quod publicum esse potuit eodem modo cogitationes rapinę, adulteriij, homicidij, blasphemię, periurij, aliorumque ferme omnium criminum necessariò confitendę erunt, cum causę esse possint scelerum publicorum. Itaque quidquid dixerit, eò tamen illi veniendum erit, ut peccata omnia in Confessione detegenda esse fateatur.

CAPVT VIII.

Testimonia Patrum ab anno CCC. ad CD.

NAM verò TERTIO seculo post Apostolos, habemus primùm LACTANTIUM, qui cum Crispiano Cæsaris institutor fuerit, & Imperatori Constantino libros suos nuncupauerit, sine dubio ad initium tertię ætatis post Apostolica tempora floruit.

Is igitur in lib. 4. diuinarum Institutionum, cap. 17. explicans rationem cur Deus Circumcisionem in Testamento veteri imperauit, ac docens, eam Confessionis ac Pœnitentię figuram fuisse, ita loquitur: *Ob hanc causam Deus nudari eam iussit, ut hoc argumento nos admoneret, ne inuolutum pectus haberemus, id est, ne quod pudendum facinus intra conscientia secreta selemus. Hac est cordis circumcisio, de qua Propheta loquuntur, quam Deus à carne mortali ad animam transtulit, qua sola mansura est. Volens enim vita ac saluta nostra pro æterna sua pietate consulere, Pœnitentiam nobis in illa Circumcisione proposuit, ut si cor mundauerimus, id est, si peccata nostra confessi, satis Deo fecerimus, veniam consequamur, qua contumacibus, & admissa sua celantibus denegatur ab eo, qui non faciem sicut homo, sed intima, & arcana peccatoris intruetur.*

Idem

Idem LACTANTIUS in extrem. libro Nouatianos dam-
nans, ponit pro nota verę Ecclesię, confessionem: *Sed tamen,*
inquit, *quia singuli quique cœtus Hereticorum se potissimum*
Christianos, & suam esse Catholicam Ecclesiam putant, scien-
dum est, illam esse veram, in qua est Confessio & Pœnitentia,
quæ peccata & vulnera, quibus subiecta est imbecillitas car-
nis, salubriter curat. Hæc Lactantius.

DEINDE habemus S. ATHANASIVM, qui in sermone
in illa verba: *Profecti in Pagum, qui ex aduerso est, inuenietis*
pullum alligatum, &c. ad finem sermonis ita loquitur: *Nos*
ipso examinemus, num soluta sint nostra vincula, & in me-
lius proficiamus. Quod si nondum soluta sint vincula, tradas te
ipsum discipulis Iesu: adsunt enim qui te soluant, pro potestate
ea, quam à Salvatore acceperunt. Quacunque enim ligaueri-
tis, inquit, in terra, erunt ligata & in cœlis: & quacunque
solueritis in terra, erunt soluta & in cœlis: & si quibus remi-
seritis peccata, remittuntur eis.

TERTIO, habemus S. HILARIUM, can. 18. in Matth. vbi
sic loquitur: *Ad terrorem autem metus maximi, quo in præ-*
sens omnes continerentur, immobile seueritatis Apostolica iu-
dicium pramissit, & quos in terris ligauerint, id est, peccato-
rum nodis innexos reliquerint, & quos soluerint, Confessione
videlicet veniæ receperint in salutem, hi Apostolica conditio-
ne sententiæ, in cœlis quoque, aut soluti sint, aut ligati.

QUARTO habemus S. BASILIVM in quæstionibus siue
regulis breuioribus, ita præcipientem, regula 229. *Omnino in*
peccatorum Confessione eadem ratio est, quæ etiam in aper-
tione vitiorum corporis. Vi igitur vitia corporis nequaquam
quibusuis temere homines aperiunt, sed iis tantummodo, qui
rationem, quæ ea curanda sint, teneant: eodem modo etiam
peccatorum confessio fieri debet, apud eos videlicet, qui ea pos-
sint curare. & regula 228. explicat clariùs, qui sint qui peccata
possunt curare, nimirum soli sacerdotes: Necessariò, inquit,
is peccata aperiri debent, quibus credita est dispensatio my-
steriorum Dei.

AD hunc locum (Lactantio, Athanasio, & Hilario, præter-
missis) respondet Kemnitijs, pag. 988. & 1017. S. Basilium lo-
qui de confessione generali, quæ pœnitens peccatorem se a-
gnoscat, ac fateatur: vel de confessione aliquorũ peccatorum,
quæ

quæ magis conscientiam grauant; quæ quidem confessio fit instructionis, & consilij gratia. Itaque nequæ omnium peccatorum in specie, neque necessariò, sed aliquorum tantum, & non necessariò Confessionem fieri debere Kemnitius docet.

At ex ipsius S. Basilij verbis vtrunq; refellitur. Quòd enim omnia peccata in specie confitenda sint, patet ex duobus. PRIMÒ ex illa similitudine medici, & medicinæ corporalis, quam Basilius adhibet reg. 229. Neq; enim curari potest corporaliter, qui medico solum dicit, se morbo aliquo laborare, nisi in specie detegat morbum; & si pluribus morbis laborat, nisi eos omnes singillatim exponat, alioqui enim medicamentum potius oberit, quàm proderit, nisi ad certum morbum conuenienter applicetur. SECUNDO ex ratione, quam idem Basilius reddit reg. 288. cur oporteat sacerdoti peccata detegere: ratio enim est, quoniam conuersionis modus accommodatus esse debet ad rationem peccati, vt ipse Kemnitius vertit pag. 1017. Quomodo autem poterit sacerdos accommodare modum conuersionis ad rationem peccati, id est, actionem externam Pœnitentiæ iniungere, qualem, & quantam peccata requirunt, nisi peccata ipsa omnia in specie nouerit?

ESSE autem Confessionem necessariam, & non solum consilij gratia faciendam, perspicuum est, tum ex eadem morbi similitudine, & ratione iam explicata, tum ex ipsa voce, NECESSARIO, qua Basilius vsus est. Frustra enim Kemnitius pag. 988. vertit: *Necessarium videtur.* & pag. 1017. *Aptum est:* nam in ipso textu Græco, non est, *videtur*, neque, *aptum est*, sed simpliciter, *ἀναγκαῖον*, *Necessarium*. Quare sic reddit Godefridus Tilmannus: *Necessariò iis peccata aperiri debent, quibus credita est dispensatio mysteriorum Dei.*

QUINTO habemus S. AMBROSIVM, qui lib. 2. de Pœnitentia, cap. 6. sic ait: *Si vis iustificari, fatere delictum tuum: soluit enim criminum nexus & recunda confessio peccatorum,* & cap. 9. scribit multos fuisse, qui libenter confitebantur priuatim Sacerdotibus, sed publicè in Ecclesia satisfacere recusabant: *Pleriq; inquit, futuri supplicij metu peccatorum suorum conscij, Pœnitentiam petunt: Et cum acceperint, publica supplicationis reuocantur pudore.* & cap. 10. *An quisquam ferat, vt erubescas Deum rogare, qui non erubescis rogare hominem?*

nem? & pudeat te Deo supplicare, quem non lateas; cum non pudeat peccata tua homini, quem lateas, confiteri?

Ipsū etiam S. Ambrosium Confessiones audire solitum, & quidem priuatim, testatur PAVLINVS in vita eiusdem, his verbis: Quotiescunque illi aliquis ob percipiendam Pœnitentiam lapsus suos confessus esset, ita flebat, ut & illum flere compelleret; Videbatur etiam sibi cum iacente iacere. Causas autem criminum, quas illi confitebantur, nulli nisi Domino soli, apud quem intercedebat, loquebatur.

SEXTO habemus S. Gregorium NYSSENVM in epistola canonica ad Episcopum Mitylenes, quæ exstat in Bibliotheca sanctorum Patrum, tom. i. Is enim cap. i. epistolæ eiusdem, meminit confessionis peccatorum, quæ singulis annis circa Paschæ festum fieri solet: Rectè, inquit, habuerit, si hodierno die non solum eos, qui ex regeneratione per lauacri gratiam transmutati sunt, adducamus, sed eos etiam, qui per Pœnitentiam, & Confessionem, à mortuis operibus ad viuentem viam ascendunt, ad viuentem spem tanquam manu deducamus, à qua per peccatum alienati sunt.

Ac de Confessione singulorum peccatorum, non autem generali, Gregorium loqui, testantur verba sequentia, in quibus ducta similitudine à morbis, & medicamentis, docet varias curationes adhibendas esse peccatoribus pro ipsorum peccatorum varietate. Non autem possunt Sacerdotes varietatem peccatorum cognoscere, nisi pœnitentes ipsi peccata sua singillatim aperiant: Quemadmodum, inquit, in corporali medela & unum est quidem institutum medicina, sanare eum qui laborat, & varium autem est curationis genus, (pro morborum enim & varietate, conuenienter quoque medicina ac disciplina unicuique morbo applicatur) ita cum multa sit in morbo quoque anima affectionum & varietas, multiformis quoque necessario fuerit medica curatio, ad affectionis rationem medicinam exercens. Hæc ille.

Exstat etiam oratio eiusdem Gregorij in mulierem peccatricem, vbi hæc habentur verba de Confessione: Audacter ostende sacerdoti, quæ sunt recondita, animi arcana tanquam occulta & vulnera medico retegge: ipse & honoris, & valetudinis tuæ rationem habebit. quo in loco etiam occultorum Confessionem faciendam esse docet.

SEPTIMO habemus S. PACIANVM, qui in Parœnesi ad Pœnitentiam, sic loquitur: *Vos primum appello fratres, qui criminibus admissis Pœnitentiam recusatis, vos, inquam, post impudentiam timidos, post peccata verecundos, qui peccare non erubescitis, & erubescitis confiteri.* Et infra: *Ecce iterum Apostolus ad sacerdotem: Manus citò nulli imponas, nec communices peccatis alienis. Quid facies tu, qui decipis sacerdotem? qui aut ignorantem fallis, aut non ad plenum scientem, probandi difficultate confundis?* Quo loco Pacianus docet oportere sacerdoti omnia peccata in Confessione detegi, ut his tutò manus imponere possit: addit etiam de occultis: *Rego vos fratres etiam pro periculo meo, per illum Dominum quem occulta nò fallunt, desinite vulneratam tegere conscientiam: prudentes & gri medicos non verentur, ne in occultis quidam partibus, etiam secuturos, etiam perusturos.* Porro infra alloquitur eos, qui peccata quidem singillatim, & omnia ad plenum confitebantur, sed grauiorem Pœnitentiæ multam refugiebant: *Nunc, inquit, ad eos sermo sit, qui benè ac sapienter vulnera sua, Pœnitentia nomine confitentes, nec quid sit Pœnitentia, nec qua vulnerum medicina, nouerunt: similis sunt illis, qui plagas quidem aperiunt, ac tumores, medicisque etiam a sidentibus consententur, sed admoniti qua imponenda sunt negligunt, & qua bibenda, fastidiunt.* ex quo loco intelligimus, Confessionem accuratam semper in vsu fuisse apud Christianos.

CAPVT IX.

Testimonia Patrum ab anno CD. ad D.

QUARTO seculo habemus S. IOANNEM CHRYSOSTOMVM, quem satis constat ad initium quarti seculi post Apostolos floruisse. Is in homil. 30. in Genesim, meminuit Confessionis, quæ in hebdomada sancta ante festum Paschæ fieri debet, cuius etiam Gregorium Nyssenum meminisse suprà notauimus: *Quia, inquit, in magnam hanc hebdomadam peruenimus, Dei gratia, nunc maximè & ieiunij cursus intendendus, & magis continuanda sunt preces, faciendaq; diligens, & pura Confessio peccatorum.* Hec ille, qui tamen non apertè dixerit, Confessio-